

ביצה כח

משנה. רבי יהודה אומר: שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ, וחכמים אומרים: אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר.

שאלה: מאי כל עיקר?

תשובה: אמר רב יהודה אמר שמואל: אפילו לשמרו מן העכברים.
צמצום התשובה: אמר רב אידי בר אבין: והוא דתליא בתריטא.

עוד הלכות קשורות:

ואמר רב יהודה אמר שמואל: טבח אומן אסור לשקול בשר ביד.
ואמר רב יהודה אמר שמואל: טבח אומן אסור לשקול בשר במים.
ואמר רב חייא בר אשי: אסור לעשות בית יד בבשר.
צמצום דברי רב חייא בר אשי: אמר רבינא: ובידא שרי.
עוד הלכה: אמר רב הונא: מותר לעשות סימן בבשר.
הבאת דוגמה: כי הא דרבה בר רב הונא מחתך לה אתלת קרנטא.

מעשה: רבי חייא ורבי שמעון ברבי שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב.
שאלה על המעשה: כמאן? לא כרבי יהודה ולא כרבנן!

אי כרבי יהודה – האמר: **שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ, כנגד הכלי - אין, כנגד מידי אחרינא - לא.**
אי כרבנן - הא אמרי: **אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר!**

תשובה: אינהו דעבוד כרבי יהושע. דתניא, **רבי יהושע אומר: שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב.**

פסיקה בנושא: אמר רב יוסף: הלכה כרבי יהושע, הואיל ותנן בבכורות כותיה. דתנן: **פסולי המוקדשין הנאתן להקדש, ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור.**

קושי על הפסיקה הנלמדת מהמשנה: אמר ליה אביי: ודלמא לא היא, עד כאן לא קאמר רבי יהושע הכא - אלא דליכא בזיון קדשים, אבל התם דאיכא בזיון קדשים - לא. אי נמי, עד כאן לא קאמרי רבנן התם - אלא משום דלא מחזי כעובדין דחול, אבל הכא דמחזי כעובדין דחול - לא.

	רבי יהושע אומר: שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב	פסולי המוקדשין הנאתן להקדש, ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור
שינוי 1	אין בזיון קדשים	יש בזיון קדשים
שינוי 2	נראה כעובדין דחול	בגלל שלא מדובר ביום טוב, לא קשור בכלל לעובדין דחו

קושי על המעשה: למימרא דקפדי אהדדי? והא הנהו שב בניתא דאתו לבי רבי, ואשתכח חמש מנייהו בי רבי חייא, ולא קפיד רבי שמעון ברבי?
תירוץ: אמר רב פפא: שדי גברא בינייהו, אי רבי חייא ורבי ישמעאל ברבי יוסי, אי רבי שמעון ברבי ובר קפרא.

משנה. **אין משחיזין את הסכין ביום טוב אבל משיאה על גבי חברתה**

רבי הונא	לא שנו אלא במשחזת של אבן	אבל במשחזת של עץ – מותר	אין משחיזין את הסכין ביום טוב	אבל משיאה על גבי חברתה
צמצום דבריו על ידי רב יהודה בשם שמואל	נוסח 1: הא דאמרת של אבן אסור - לא אמרן אלא לחדדה, אבל להעביר שמנוניתה - מותר	נוסח 2: הא דאמרת בשל עץ מותר - לא אמרן אלא להעביר שמנוניתה, אבל לחדדה - אסור	נוסח 3: לא שנו אלא לחדדה, אבל להעביר שמנוניתה - מותר	נוסח 4: לא שנו אלא להעביר שמנוניתה, אבל לחדדה - אסור
מסקנה מדבריו	מכלל דבשל עץ - אפילו לחדדה נמי - מותר	מכלל דבשל אבן - אפילו להעביר שמנוניתה אסור	מכלל דעל גבי חברתה - אפילו לחדדה נמי מותר	מכלל דבמשחזת - אפילו להעביר שמנוניתה אסור

שאלה על הנוסח ה4: מאן תנא דבמשחזת אסור?
תשובה: אמר רב חסדא: דלא כרבי יהודה, דתניא: **אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד, רבי יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש.**

פסיקת הלכה במחלוקת על מכשירי אוכל נפש: אמר ליה רבא לרב חסדא: דרשינן משמך הלכה כרבי יהודה.

חיזוק לדברי רבא: אמר ליה: יהא רעוא דכל כי הני מילי מעלייתא תדרשון משמאי.

כמה מעשים בנושא חדידת סכינים:

1. אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף: הוה קאימנא קמיה דרבא, והוה קא מעבר לסכינא אפומא דדקולא, ואמרי ליה: לחדדה קא עביד מר, או להעביר שמנוניתה? ואמר לי: להעביר שמנוניתה. וחזיתי לדעתיה דלחדדה קא עביד. וקסבר: הלכה ואין מורין כן.
2. ואמר אבוי: הוה קאימנא קמיה דמר, והוה קא מעבר סכינא אשפתא דרחיא, ואמרי ליה: לחדדה קא בעי מר או להעביר שמנוניתה? ואמר לי: להעביר שמנוניתה. וחזיתי לדעתיה דלחדדה קא עביד, וקסבר: הלכה ואין מורין כן.

שאלה: איבעיא להו: מהו להראות סכין לחכם ביום טוב?
דעות שונות בנושא: רב מרי בריה דרב ביזנא שרי, ורבנן אסרי.
 ורב יוסף אמר: תלמיד חכם רואה לעצמו, ומשאילה לאחרים.

עוד דין בנושא: ואמר רב יוסף: סכין שעמדה - מותר לחדדה ביום טוב.
צמצום הדין: והני מילי - הוא דפסקא אגב דוחקא.

מקרים של מכשירי אוכל נפש: דרש רב חסדא ואיתימא רב יוסף: אחד סכין שנפגמה, ואחד שפוד שנרצם, ואחד גריפת תנור וכירים ביום טוב - באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן. דתניא: **אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד, רבי יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש.**

רבי יהודה	תנא קמא	
אמר קרא לכס - לכס - לכל צרכיכם	הוא לבדו יצא לכס, הוא - ולא מכשיריו	מאי טעמא
ואידך נמי, הא כתיב הוא! אמר לך: כתיב הוא , וכתיב לכס . ולא קשיא: כאן - במכשירין שאפשר לעשותן מערב יום טוב, כאן - במכשירין שאי אפשר לעשותן מערב יום טוב	ותנא קמא, הא כתיב לכס! אמר לך: ההוא לכס - ולא לנכרים	מה עושה כל אחד + עם הפסוק של חברו?

עוד דין בנושא: אמר רב יהודה אמר שמואל: שפוד שנרצף - אסור לתקנו ביום טוב.
קושי: פשיטא
תירוץ: לא צריכא, דאף על גב דמפשיט בידיה.

עוד דין בנושא: ואמר רב יהודה אמר שמואל: שפוד שצלו בו בשר - אסור לטלטלו ביום טוב.
דעה אחרת: רב אדא בר אהבה אמר רב מלכו: שומטו ומניחו בקרן זוית.
צמצום דעת רב אדא בר אהבה: אמר רב חייה בר אשי אמר רב הונא: והוא שיש עליו כזית בשר.
דעה חולקת: רבינא אמר: אף על פי שאין עליו בשר מותר לטלטלו, מידי דהוה אקוץ ברשות הרבים.

רב פפא	רב חיננא בריה דרב איקא
שמעתתא - רב מלכו - שפוד, גומות	שפוד, שפחות, וגומות - רב מלכו
מתניתין ומתניתא - רב מלכיא - שפחות, בלורית, גבינה, אפר מקלה	בלורית, אפר מקלה, וגבינה - רב מלכיא

